

Dosarul nr. 3ra-49/23
2-21077869-01-3ra-18012023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani (jud. T. Avasiloaie)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, E. Palanciuc, V. Negru)

ÎNCHEIERE

29 martie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată a lui Eugeniu Mîndru, reprezentat de avocatul Artur Zagorceanu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actelor administrative individuale defavorabile și obligarea de a efectua stabilirea pensiei pentru vechimea în muncă,

împotriva deciziei din 26 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea din 3 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, prin care acțiunea a fost admisă,

constată:

La 25 ianuarie 2021, Eugeniu Mîndru, reprezentat de avocatul Artur Zagorceanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actelor administrative individuale defavorabile și obligarea de a efectua stabilirea pensiei pentru vechimea în muncă.

În motivarea acțiunii a invocat că a activat în organele afacerilor interne, inclusiv, în cadrul Izolatorului de detenție provizorie cu dreptul de a primi pensie pe linia MAI, iar la 22 martie 2021, i-a fost eliberat de Inspectoratul General al Poliției certificatul nr. 34/33-4432 din 22 martie 2021, potrivit căruia i-a fost calculat termenul total de activitate, inclusiv, cu avantaje de 25 ani 06 luni 06 zile.

A comunicat că la 25 martie 2021, s-a adresat cu o cerere Casei teritoriale de Asigurări Sociale Drochia cu privire la stabilirea pensiei pentru vechimea în muncă, însă, la 2 aprilie 2021, Casa teritorială de Asigurări Sociale Drochia i-a refuzat stabilirea pensiei pentru vechimea în muncă.

La 13 aprilie 2021, a contestat refuzul Casei teritoriale de Asigurări Sociale Drochia la Casa Națională de Asigurări Sociale depunând cerere prealabilă.

Ca urmare, Casa Națională de Asigurări Sociale prin răspunsul M-762/21 din 22 aprilie 2021, a refuzat calcularea pensiei.

A evidențiat reclamantul că în subdiviziunea în care a activat sunt entități destinate pentru deținerea persoanelor și care cad sub incidența reglementărilor din pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne și sistemului penitenciar, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție, exercitându-și serviciul nemijlocit în izolatoarele de urmărire penală (anterior izolatoare de detenție provizorie), ceea ce a servit drept temei pentru emiterea ordinului MAI nr. 96 din 20 martie 2018 cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militari din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, luând în calculul vechimea în muncă cu înlesniri (avantaje) pentru stabilirea pensiei, cu acordarea a două luni vechime în muncă pentru o lună în serviciu, în conformitate cu prevederile Legii asigurări cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993.

Având în vedere prevederile art. 13 lit. a), 14 lit. a), 18 alin. (1) lit. c), 44, 48 din Legea asigurări cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993, a considerat că refuzul Oficiului Teritorial Drochia al Casei Naționale de Asigurări Sociale și argumentul Casei Naționale de Asigurări Sociale, precum că perioadele de activitate ale lui în cadrul Izolatorului de Detenție Provizorie a Inspectoratului de Poliție Drochia nu pot fi raportate la prevederile pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, nu pot fi reținute.

Or, colaboratorii care efectuează serviciul de pază, escortare și deținerea persoanelor reținute și arestate în izolatorul de urmărire penală, în prezent au dreptul la calcularea vechimii în muncă, avantaje, cu calcularea a două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu.

La fel, a remarcat că prin certificatul eliberat de Inspectoratul General al Poliției, se denotă întrunirea condițiilor stipulate la pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994.

Și-a întemeiat pretențiile în temeiul dispozițiilor art. 47 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, art. 143, 224 alin. (1) lit. b), 232, 258 alin. (3) Cod administrativ, art. 40 din Legea privind sistemul public de pensii, pct. 68, 69 și 83 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017, Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156-XIV.

A solicitat anularea deciziei adoptate în procedura prealabilă – refuzul de recalculare a pensiei nr. M-762/21 emis de Casa Națională de Asigurări Sociale, stabilirea pensiei pentru vechimea în muncă, începând cu momentul ieșirii la pensie, încasarea din contul Casei Naționale de Asigurări Sociale în beneficiul lui a cheltuielilor suportate în acest proces.

Prin hotărârea din 3 februarie 2022 a Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani, a fost admisă acțiunea lui Eugeniu Mîndru.

A fost anulată decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Drochia nr. 31/2021/21615 din 2 aprilie 2021 și decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale de soluționare a cererii prealabile nr. M-762/21 din 22 aprilie 2021.

A fost obligată Casa Națională de Asigurări Sociale, oficiul teritorial competent să emită o decizie nouă, în temeiul cererii depusă de Eugeniu Mîndru la data de 25 martie 2021, prin care să-i stabilească lui Eugeniu Mîndru pensia pentru vechime în serviciu.

La 8 februarie 2022, cu respectarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (1) Cod administrativ, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel nemotivat împotriva hotărârii primei instanțe, iar la 7 iunie 2022, cu respectarea termenului prevăzut la art. 232 alin. (2) Cod administrativ, prin intermediul poștei electronice, a fost prezentată motivarea apelului.

Prin decizia din 26 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținută hotărârea din 3 februarie 2022 a Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani.

În consolidarea soluției adoptate, instanțele de judecată ierarhic inferioare au notat că prin ordinul MAI nr. 96 din 20 martie 2018 cu privire la recunoașterea unor înlesniri pentru stabilirea pensiei anumitor categorii de funcționari publici cu statut special și militari din cadrul MAI, au fost acordate înlesniri două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, corpului de ofițeri și subofițeri din cadrul subdiviziunilor, autorităților administrative și instituțiilor din subordinea MAI, pe perioada activității în cadrul subdiviziunilor de pază, escortare și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarelor de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie).

Cu referire la prevederile pct. 7 lit. a), b) și pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar, prima instanță și instanța de apel au reținut că penitenciarele de tip închis, izolatoarele de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, sunt entitățile care cad sub incidența reglementărilor pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994.

Totodată, prevederile menționate, instituie, în mod imperativ, respectarea cumulativă a două condiții pentru calcularea vechimii în muncă, cu acordarea înlesnirilor reglementate de pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994: solicitantul să-și execute serviciul într-o instituție subdiviziunea căreia este în pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 și să-și exercite serviciul nemijlocit în închisori, izolatoare de urmărire penală (izolatoare de detenție provizorie) și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici.

Prin urmare, reieșind din normele legale menționate în coraport cu materialele cauzei, instanțele de judecată ierarhic inferioare au constatat că Eugeniu Mîndru

întrunește condițiile menționate, iar subdiviziunile în care a activat și se discută în prezenta cauză, cad sub incidența prevederilor pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994, iar argumentele pârâtei/apelantei în acest sens sunt neîntemeiate.

Astfel, prima instanță și instanța de apel au ajuns la concluzia precum că pretențiile înaintate de Eugeniu Mîndru sunt întemeiate, respectiv, urmează a fi admisă acțiunea și constatat ilegal refuzul autorității publice și obligată Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil în privința lui Eugeniu Mîndru despre stabilirea pensiei pentru vechime în muncă, începând cu data de 25 martie 2021.

La 27 octombrie 2022, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 26 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi decizii.

La 1 februarie 2023, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a prezentat motivarea recursului împotriva deciziei din 26 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cu emiterea unei noi decizii de respingere a acțiunii.

În susținerea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată, considerând-o neîntemeiată, deoarece instanța de apel nu a analizat multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează astfel de litigii, precum și nu au fost dovedite circumstanțele considerate de prima instanță și instanța de apel ca fiind stabilite.

Reieșind din prevederile pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilirea și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar, a considerat că CTAS Drochia a emis corect decizia privind respingerea cererii în stabilirea pensiei nr. 31/2021/21615 din 2 aprilie 2021, din motivul neîntrunirii vechimii în muncă necesare de 25 ani, intimatul a confirmat o vechime în serviciu de numai 16 ani 11 luni 24 zile.

Astfel, cu referire la prevederile art. 16 alin. (1) și (2) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, a accentuat că ordinul nr. 96 din 20 martie 2018 emis de MAI în conformitate cu prevederile pct. 7 lit. g) și pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar, depășește prevederile actului normativ în temeiul căruia a fost emis.

Or, Hotărârea Guvernului nr. 78/1994 nu conține prevederile prevăzute în ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 96 din 20 martie 2018 perioada de activitate în cadrul subdiviziunilor de pază, escortă și deținere a persoanelor reținute și arestate în izolatoarele de urmărire penală (izolatoarele de detenție provizorie).

De asemenea, a remarcat că prevederile pct. 7 lit. g) și pct. 8 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994, prevăd expres circumstanțele în care la calcularea

vechimei în muncă se acordă două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu, și anume, în instituțiile penitenciare de tip închis, izolatoarele de urmărire penală și instituțiile destinate pentru deținerea și tratarea bolnavilor contagioși și bolnavilor psihici, precum și la lucrări de subteran.

A subliniat că două luni vechime în muncă pentru o lună de serviciu se acordă persoanelor care au activat în penitenciare de tip închis și nu provizoriu cum este indicat în ordinul emis de MAI.

Astfel, a menționat recurenta că activitatea intimatului în perioada enumerată, nu poate fi raportată la prevederile pct. 8 din Hotărârea Guvernului nr. 78/1994.

La 2 februarie 2023, în adresa lui Eugeniu Mîndru și avocatului Artur Zagorceanu a fost expediată copia recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, cu înștiințarea despre necesitatea prezentării referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 101), fiind recepționată de Eugeniu Mîndru la 8 februarie 2023, ceea ce se atestă prin avizul de recepție anexat la actele cauzei (f. d. 102), iar corespondența expediată în adresa avocatului Artur Zagorceanu a fost returnată de către oficiul poștal cu mențiunea „nereclamat” (f. d. 103-104).

Până la examinarea admisibilității recursului, intimatul nu și-a valorificat acest drept procedural și nu a depus referință.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 26 octombrie 2022, în ședință publică (f. d. 77).

Din materialele dosarului rezultă că copia dispozitivului deciziei din 26 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată recurentei, prin intermediul poștei electronice, la 28 octombrie 2022, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la actele cauzei (f. d. 87).

Cert este și faptul că la 27 octombrie 2022, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 26 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f. d. 88-90).

Tot actele cauzei atestă că copia deciziei motivate din 26 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată recurentei, prin intermediul poștei electronice, la 3 ianuarie 2023, fapt ce se confirmă prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele dosarului (f. d. 91).

Se mai constată că la 1 februarie 2023, prin intermediul poștei electronice, Casa Națională de Asigurări Sociale a prezentat motivarea recursului împotriva deciziei din 26 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f. d. 93-98).

Astfel, recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva deciziei din 26 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău este în termen.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) Cod administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva

Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu